

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi P.R.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
I ACa 455/23,

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 10 września 2025 r.:

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 455/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 455/23 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie odpisu niniejszego postanowienia;**
- 3. przyznaje P.R. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w kwocie 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 12 lipca 2022 r. do 10 września 2025 r.;**
- 4. oddala skargę w pozostałej części;**
- 5. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz P.R. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem zwrotu opłaty od skargi.**

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Skargą datowaną na 2 czerwca 2025 r. P.R., wniósł o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania cywilnego w sprawie (z powództwa P.R.) przeciwko [...]. Spółdzielni Mieszkaniowej o uchylenie uchwały organu spółdzielni, sygn. akt I ACa 455/23, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie; (2) zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej niezwłocznie, najpóźniej w terminie 2 miesięcy; (3) zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącego sumy pieniężnej w wysokości 5 000 zł.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że do dnia sporządzenia skargi na przewlekłość postępowania Sąd Apelacyjny w Krakowie nie wyznaczył terminu rozprawy apelacyjnej przez 27 miesięcy, natomiast łączny dotychczasowy czas postępowania od złożenia pozwu w Sądzie Okręgowym w Kielcach, tj. w dniu 12 lipca 2022 r., wynosi ponad 2 lata i 10 miesięcy. W ocenie skarżącego charakter sprawy, jej stopień faktycznej i prawnej zawichości nie jest duży, zaś przedmiot sprawy ma dla niego – członka spółdzielni, szczególnie istotne znaczenie, albowiem dotyczy uchylenia uchwały rady nadzorczej spółdzielni dot. powołania na stanowisko prezesa zarządu ds. technicznych spółdzielni osoby bez odpowiedniego wykształcenia (technicznego), wobec czego w ocenie skarżącego istnieje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia strat w majątku członków Spółdzielni.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, w odpowiedzi na skargę z 9 czerwca 2025 r. wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uwzględnienia o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawartości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca

2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie którego nie wyznaczono terminu posiedzenia, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że postępowanie zainicjowane zostało złożeniem przez skarżącego pozwu 12 lipca 2022 r. do sądu I instancji, który wyrok w sprawie wydał 3 stycznia 2023 r., oddalając powództwo główne oraz ewentualne. Apelacja powoda wpłynęła do Sądu Okręgowego w Kielcach 3 lutego 2023 r. i wraz z aktami sprawy przedstawiona została Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie 1 marca 2023 r. W następnym dniu sprawę zarejestrowano w systemie SLPS i przydzielono jej sędziego referenta. W dniu 20 marca 2023 r. starszy asystent sędziego dokonał kontroli formalnej apelacji, wzywając pełnomocnika powoda do uzupełnienia braków fiskalnych apelacji oraz zawiadamiając strony o składzie wylosowanym do rozpoznania sprawy. Zarządzeniem z 12 kwietnia 2023 r. starszy asystent sędziego stwierdził uzupełnienie w terminie braków środka odwoławczego oraz doręczył odpis apelacji powoda oraz pisma z 6 lutego 2023 r. pełnomocnikowi pozwanego. W dniu 6 czerwca 2023 r. strona pozwana złożyła w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie odpowiedź na apelację. W tym samym dniu starszy asystent sędziego zarządził doręczenie odpowiedzi na apelację pełnomocnikowi powoda oraz przedstawienie akt sędziemu sprawozdawcy celem rozważenia możliwości skierowania sprawy na posiedzenie niejawne. Sędzia sprawozdawca zarządził w dniu 10 lipca 2023 r. złożenie akt w archiwum, w oczekiwaniu na wyznaczenie terminu posiedzenia niejawnego. Strona powodowa pismem z dnia 21 listopada 2023 r. zwróciła się o przyśpieszenie rozpoznania sprawy i rozpoznanie jej poza kolejnością wpływu. Pismem z 7 grudnia 2023 r., na zarządzenie przewodniczącego wydziału, poinformowano pełnomocnika powoda, iż sprawa zostanie rozpoznana zgodnie z kolejnością wpływu, albowiem nie należy do kategorii pilnych oraz brak jest podstaw by rozpoznać ją poza kolejnością.

4. W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie wystąpiła przewlekłość postępowania. Sąd Apelacyjny od 6 czerwca 2023 r., kiedy to potencjalnie możliwe było wyznaczenie terminu posiedzenia, nie podejmował żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy. Bezczynność Sądu do dnia złożenia skargi na przewlekłość postępowania wynosiła 1 rok, 11 miesięcy i 26 dni.

5. Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania zajętego w odpowiedzi na skargę, w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia – jak w przedmiotowej sprawie – że przewlekłość postępowania nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowień Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06).

6. Zgodnie z art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. W okolicznościach badanej sprawy, Sąd Najwyższy za zasadne uznał zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego odpisu niniejszego postanowienia, mając na uwadze, że sprawa nie należy do szczególnie skomplikowanych (pkt 2 postanowienia).

7. Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie nastąpiła przewlekłość postępowania,

jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącego o przyznanie na jego rzecz kwoty 5 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się 12 lipca 2022 r. tj. w dniu wpływu do Sądu I instancji pozwu, to za każde z dwóch zakończonych lat postępowania liczonych do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, należałoby przyznać skarżącemu kwotę 1000 zł, jednakże suma pieniężna ze względu na treść art. 12 ust. 4 u.s.p.p. nie może być mniejsza niż 2000 zł i tę też kwotę Sąd Najwyższy przyznał skarżącemu w pkt 3 postanowienia.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu pełnej żądanej przez niego kwoty. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, takich też nie przytoczyła również strona skarżąca.

8. Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2, 3 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt. 1 - 3 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 4.

9. Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt. 5 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 u.s.p.p., zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

[P.Sz.]

[a.ł]

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

